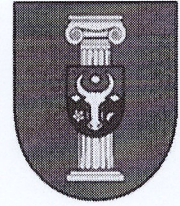

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
INSPECTORATUL DE INTEGRITATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 34/28**

mun. Chișinău

02 februarie 2022

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate (în continuare - ANI), Alexandru BÂNZARI, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința d-nei Lilia Leșan, IDNP – [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], ex-director a Instituției preșcolare nr. 1, din s. Coșnița, r-ul Dubăsari, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

La 21 iulie 2021 în cadrul ANI a fost înregistrată sesizarea (colectivă) nr. Col-673/21, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Lilia Leșan, ex-director a Instituției preșcolare nr. 1, din s. Coșnița, r-ul Dubăsari, iar în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) din Legea nr.132/2016, la 10.08.2021 sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor, fiindu-i atribuit numărul 20210227005.

Autorii sesizării comunică faptul că, dna Lilia Leșan, în calitate de director a Instituției preșcolare nr. 1, din s. Coșnița, r-ul Dubăsari (în continuare IET nr. 1 Coșnița) a angajat persoane apropiate la instituția pe care o conduce, și anume: dna [REDACTED] (mama dnei Lilia Leșan), dl [REDACTED] (fratele dnei Lilia Leșan), dna [REDACTED] (cumnata dnei Lilia Leșan) și dna [REDACTED] (soacra dnei Lilia Leșan).

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1) din Legea 132/2016, inspectorul de integritate, în termen de 15 zile de la data repartizării sesizării, a efectuat verificarea prealabilă a sesizării, în cadrul căreia a stabilit existența bănuiei rezonabile privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Lilia Leșan, ex-director al IET nr. 1 Coșnița, care nu a declarat și soluționat conflictele de interese din perioada 2015 - 2021, fiind în exercițiul funcției a luat decizii și a emis acte administrative și juridice în privința persoanelor apropiate, (cumnat, soacră, mamă, frate).

Astfel, conturându-se o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, la 23.08.2021, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, conform procesului-verbal nr. 744/28, în privința d-nei Lilia Leșan, ex-director a IET nr. 1 Coșnița, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

La caz, inspectorul de integritate reține faptul că, atât la etapa repartizării sesizării, verificării prealabile a acesteia cât și pe parcursul acumulării materialului probator aferent dosarului de control, au fost aplicate prevederile Legii cu privire la Autoritatea Națională de

Integritate, nr. 132/2016 și Legii privind declararea averii și a intereselor personale, nr.133 din 17.06.2016 în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea pentru modificarea unor acte normative, nr. 130 din 07.10.2021 (în vigoare din 29.10.2021). Or, acțiunea în timp a actului normativ este reglementată expres în conținutul art. 73 al Legii cu privire la actele normative, nr. 100 din 22.12.2017.

Prin scrisoarea nr. 04-28/4900 din 26.08.2021, aviz de recepție DS8003410379AS din 07.09.2021, dna Lilia Leșan a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016.

Prin scrisoarea nr. 04-28/Col-673/21 din 26.08.2021, aviz de recepție DS8003410380AS din 07.09.2021, inspectorul de integritate a informat și autorii sesizării referitor la inițierea controlului.

Conform art. 85 alin. (3) al Codului administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților.

Potrivit art. 87 alin. (1) din Codul administrativ, autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

Astfel, în temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (2) și (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016, au fost consultate date din registrele informaționale de stat (inclusiv din registrul informațional de management a documentelor electronice al ANI), Sistemul informațional „E-Integritate”, Registrul de Stat al populației, baza de date reports.fisc.md și a fost remis demersul de solicitare de informații Primăriei comunei Coșnița, raionul Dubăsari (nr. 04-28/4899 din 26.08.2021).

În urma accesării Registrului informațional ”Registrul de Stat al Populației”, s-a confirmat relațiile de rudenie (persoane apropiate) a d-nei Lilia Leșan cu: dna [redacted] (mama) IDNP: [redacted], a.n. [redacted], dl [redacted] (fratele) IDNP: [redacted], a.n. [redacted], dna [redacted] (cumnata) IDNP: [redacted], a.n. [redacted] și dna [redacted] (soacra) IDNP: [redacted], a.n. [redacted].

D-na Lilia Leșan, conform informațiilor confirmate prin răspunsul Primăriei comunei Coșnița, raionul Dubăsari nr. 242 din 20.09.2021, înregistrat în cadrul ANI cu nr. 8990 din 23.09.2021 a exercitat funcția de director a IET nr. 1 Coșnița în urma desfășurării concursului pentru ocuparea funcției de director din 23.03.2016, în temeiul Dispoziției Primăriei comunei Coșnița, raionul Dubăsari nr. 43 din 31.03.2016 „Cu privire la modificarea contractului de muncă și numirea directorului a instituției preșcolare nr. 1 din satul Coșnița”. La data de 21.04.2021, în baza Dispoziției Primăriei comunei Coșnița, raionul Dubăsari nr. 81 din 21.04.2021 „Cu privire la încetarea raporturilor de muncă”, a fost dispusă încetarea raporturilor de muncă cu dna Lilia Leșan, director al IET nr. 1 Coșnița.

Din analiza informațiilor, examinând perioada cronologică a funcției deținute și a actelor semnate în privința persoanelor apropiate în perioada anilor 2015-2021, precum și a reglementărilor legale aplicabile acestei perioade, inspectorul de integritate reține că, urmare a exercitării funcției de director a IET nr. 1 Coșnița, persoana supusă controlului mai întâi de toate a devenit subiect al declarării averii și intereselor personale în sensul art. 3 alin. (2) lit. d) din Legea cu privire la conflictul de interese nr. 16 din 15.02.2008 (Lege abrogată) (în continuare Legea nr. 16/2008) apoi, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale (în continuare Legea nr. 133/2016), persoana supusă controlului, a continuat să dețină calitatea de subiect al declarării conform art. 3 alin. (1) lit. e).

Această circumstanță denotă faptul că la caz, față de actele administrative/juridice emise și încheiate urmează a fi aplicate în consecutivitate prevederile ambelor legi enunțate, ținând cont de principiul aplicabilității legii în timp. Or, constatarea unei încălcări se stabilește conform legii în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Prin scrisoarea nr. 8990 din 23.09.2021, ca răspuns la solicitarea nr. 04-28/4899 din 26.08.2021, Primăria comunei Coșnița, raionul Dubăsari, a expediat copiile autentificate ale următoarelor acte, relevante desfășurării controlului:

- Dispoziția Primăriei comunei Coșnița, raionul Dubăsari nr.43 din 31.03.2016 „Cu privire la modificarea contractului de muncă și numirea directorului a instituției preșcolare nr. 1 din satul Coșnița” (numirea dnei Lilia Leșan în funcția de director a IET nr. 1 Coșnița);
- Contract individual de muncă f/n din 19.08.2016 (semnat între Primăria comunei Coșnița, raionul Dubăsari și d-na Lilia Leșan);
- Dispoziția Primăriei comunei Coșnița, raionul Dubăsari nr.81 din 21.04.2021 „cu privire la încetarea raporturilor de muncă” (încetarea raporturilor de muncă a dnei Lilia Leșan din funcția de director a IET nr. 1 Coșnița);
- Contract individual de muncă nr.81 din 15.06.2015 (semnat între d-na Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița și dna [REDACTED] angajată în calitate de ajutor de educator);
- Contract individual de muncă nr.83 din 08.09.2015 (semnat între d-na Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița și dna [REDACTED] angajată în calitate de spălătoreasă - lengereasă);
- Acord adițional din 03.07.2017 la contractul individual de muncă nr. 81 din 15.06.2015 (prin care salariatul [REDACTED] a fost transferată în funcția de bucătar auxiliar);
- Acord adițional din 04.01.2021 la contractul individual de muncă nr. 83 din 08.09.2015 (prin care salariatului [REDACTED] i-a fost modificată durata contractului);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 131 din 10.12.2018 „cu privire la atribuirea treptei de salarizare” (dnei [REDACTED]);
- Extras din Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 02.01.2020 „cu privire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 04.01.2021 „cu privire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (dnei [REDACTED]);
- Extras din Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 11 „cu privire la acordarea concediului pentru perioada 01.04.2020-30.04.2020” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 86 din 01.11.2017 „cu privire la angajare” (dnei [REDACTED] în funcție de spălătoreasă pe 0,5 salariu tarifar);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 70 din 03.07.2017 „cu privire la reangajare” (a dnei [REDACTED] în funcție de bucătar auxiliar pe 1,0 salariu tarifar);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 93 din 01.02.2018 „cu privire la eliberare” (a dlui [REDACTED] din funcția de lucrător pe reparații);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 93 din 01.02.2018 „cu privire la eliberare” (a dnei [REDACTED] din funcția de spălătoreasă);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 114 din 07.12.2018 „cu privire la personal” (în privința dlui [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 09 din 01.05.2019 „cu privire la eliberare” (a dlui [REDACTED] din funcția de operator);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 37 din 08.09.2015 „cu privire la angajare” (a dnei [REDACTED] în funcție de spălătoreasă pe 0,75 salariu tarifar);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 19 din 04.01.2021 „cu privire la personal” (cu privire la modificarea contractului individual de muncă a dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 06 din 10.08.2020 „cu privire la reîncadrarea în câmpul muncii” (a dnei [REDACTED] în funcția de ajutor de educator);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 15 - 2 din 01.07.2019 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 152 din 01.08.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 148 din 11.06.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 143 din 23.05.2018 „cu privire la acordarea concediului de maternitate” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 138 din 02.05.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 161 din 26.09.2018 „cu privire la acordarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la 3 ani” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 94 din 01.06.2017 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 110 din 01.09.2017 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 54 din 01.06.2016 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 76 din 10.10.2016 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 32 din 01.10.2015 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 55 din 11.10.2015 „cu privire la personal” (dl [REDACTED] va lucra pe 1,0 salariu tarifar până la 30.04.2016);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 144 din 10.12.2018 „cu privire la treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (dlui [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 02.01.2020 „cu privire la treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (dnei [REDACTED]);
- Îndreptare spre achitare a salariului în luna februarie 2018 (dl [REDACTED], dna [REDACTED], dna [REDACTED]);
- Îndreptare spre achitare a salariului în luna decembrie 2017 (dl [REDACTED], dna [REDACTED], dna [REDACTED]);
- Îndreptare spre achitare a salariului în luna ianuarie 2018 (dl [REDACTED], dna [REDACTED], dna [REDACTED]);
- Îndreptare spre achitare a salariului în luna martie 2018 (dl [REDACTED], dna [REDACTED], dna [REDACTED]);
- Copia din Registrul contractelor individuale de muncă (dl [REDACTED], dna [REDACTED], dna [REDACTED], dna [REDACTED]);
- Copia din Registrul declarațiilor conflictelor de interese;
- Fișa postului dnei [REDACTED] la funcția de bucătar auxiliar;
- Fișa postului dlui [REDACTED] la funcția de operator în sala cu cazane;
- Fișa postului dnei [REDACTED] la funcția de lenjereasă;
- Fișa postului dnei [REDACTED] la funcția de spălătoreasă.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-28/5653 din 04.10.2021, recepționată la 08.10.2021 prin avizul de recepție DS8002084895AS, dnei Lilia Leșan i-a fost solicitat prezentarea punctului de vedere asupra obiectului controlului.

În **punctul său de vedere**, înregistrat în cancelaria ANI cu nr. 9992 din 20.10.2021, dna Lilia Leșan a indicat următoarele:

„Am fost numită ca director interimar la data de 01.06.2015. Am activat ca director interimar până la data de 31.03.2016, după care am participat la concursul pentru ocuparea funcției de director. Din 01.04.2016 până la data de 21.04.2021 am exercitat funcția de director al IET nr. 1 „Floricea” din satul Coșnița.

Cu referire la angajări:

- *angajarea dlui [REDACTAT] (fratele) în calitate de lucrător pe reparații pe 0,5 salariu tarifar. A fost angajat deoarece nu aveam cereri depuse de la alți consăteni (din motivul salariului mic – 500/600 lei);*
- *angajarea dnei [REDACTAT] (cumnata) a fost angajată pe timpul concediilor anuale ale ajutorilor de educatori. A lucrat pe perioada vară-toamnă în calitate de ajutor de educator;*
- *angajarea dnei [REDACTAT] (mama) a avut loc la data de 08.09.2015 prin transfer de la IET nr. 2. Activează în funcția de spălătoareasă;*
- *angajarea dnei [REDACTAT] (soacra). A activat pe perioada lunilor noiembrie 2017-ianuarie 2018 pe perioada concediilor anuale a altor angajați.*

Angajările au avut din mai multe motive:

- *lipsă de cadre;*
- *înlocuiri pe perioade determinate (scurte, 3 luni);*
- *lipsa cererilor de la alte persoane din sat;*
- *salarii mici;*
- *asigurarea funcționalității instituției preșcolare.*

Referitor la procedura de declarare a conflictelor de interese, în raport cu persoanele menționate mai sus, eu nu le-am declarat din motiv că noi (Leșan Lilia, [REDACTAT], [REDACTAT]) nu am fost instruiți/anunțați referitor la legislația conflictelor de interese. Concretizez că primăria comunei Coșnița a cunoscut despre toate angajările și relațiile de rudenie, însă nu mi-a comunicat nimic.”

Aprecierea inspectorului de integritate

Conform prevederilor art. 3 alin. (1) lit. d) din Legea 16/2008, dna Lilia Leșan a dobândit calitatea de subiect al declarării intereselor personale, urmare a numirii în funcția de conducător (director) al organizației publice (IET nr. 1 Coșnița) și a continuat să dețină această calitate potrivit prevederilor art. 3, alin. (1), lit. e) din Legea nr. 133/2016.

Până la data de 01.08.2016, tratarea și soluționarea conflictelor de interese, precum și modul de prezentare a declarației de conflict de interese a fost reglementată de Legea nr. 16/2008, potrivit căreia:

conflict de interese – conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art.3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii;

interes personal – orice interes, material sau nematerial, al persoanelor prevăzute la art.3 care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora;

persoane apropiate – *soțul (soția), persoanele înrudite prin sânge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătușe) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră).*

Potrivit art. 2 din Legea nr. 16/2008 conflictul de interese reprezintă conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art. 3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii.

La 01.08.2016, Legea nr. 16/2008 a fost abrogată prin Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

În context, se precizează că sub incidența Legii nr. 16/2008 cad următoarele acte administrative emise și acte juridice emise de dna Lilia Leșan, după cum urmează:

- Contract individual de muncă nr.81 din 15.06.2015 (semnat între d-na Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița și dna [REDACTED] angajată în calitate de ajutor de educator);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 37 din 08.09.2015 „cu privire la angajare” (a dnei [REDACTED] în funcție de spălătoreasă pe 0,75 salariu tarifar);
- Contract individual de muncă nr.83 din 08.09.2015 (semnat între d-na Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița și dna [REDACTED] angajată în calitate de spălătoreasă - lengereasă);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 32 din 01.10.2015 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 55 din 11.10.2015 „cu privire la personal” (dl [REDACTED] va lucra pe 1,0 salariu tarifar până la 30.04.2016).
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 54 din 01.06.2016 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui [REDACTED]).

Astfel, potrivit reglementărilor Legii nr. 16/2008, tratarea conflictului de interese se exprimă prin cerințele ce se înaintau persoanelor vizate de a accepta responsabilitatea pentru identificarea intereselor lor personale, care puteau intra sau erau în conflict cu îndatoririle lor oficiale, precum și prin cerințele ce se înaintau acestor persoane și organizațiilor publice de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

Tot în actul normativ respectiv, la art. 11 alin. (2), legiuitorul stabilea că soluționarea conflictului de interese trebuia efectuată prin examinarea situației de conflict de interese, prin determinarea și aplicarea soluției adecvate pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

La art. 9 alin. (2), lit. a) era prevăzut faptul că persoana prevăzută la art.3 va informa imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu.

La caz, din punctul de vedere și materialele prezentate de subiectul controlului, inspectorul nu identifică probe care ar demonstra că dna Lilia Leșan, a informat CNI despre cele 6 (șase) conflicte de interese în care s-a aflat și nici probe care ar demonstra că tratarea și soluționarea acestor conflicte a avut loc în modul prevăzut la art. 11 din Legea nr. 16/2008.

În același timp, inspectorul de integritate precizează că, pentru actele administrative și juridice emise și încheiate (în perioada 2015-2016) în privința persoanelor apropiate în situații de conflict de interese, dna Lilia Leșan nu poate fi sancționată dat fiind faptul că aceste acțiuni s-au consumat în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008 (în vigoare până la 01.08.2016) care a fost abrogată prin Legea nr. 133/2016.

Totodată inspectorul de integritate a stabilit o serie de acte administrative și juridice emise și încheiate de către dna Lilia Leșan în privința persoanelor apropiate: și anume a dnei [REDACTED] (mama), dlui [REDACTED] (fratele), dnei [REDACTED] (cumnata) și dnei [REDACTED] (soacra), în perioada de acțiune a Legii nr. 133/2016, după cum urmează:

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 76 din 10.10.2016 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 94 din 01.06.2017 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 70 din 03.07.2017 „cu privire la angajare” (a dnei ██████████ în funcție de bucătar auxiliar pe 1,0 salariu tarifar);
- Acord adițional din 03.07.2017 la contractul individual de muncă nr. 81 din 15.06.2015 (prin care salariatul ██████████ a fost transferată în funcția de bucătar auxiliar);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 110 din 01.09.2017 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 86 din 01.11.2017 „cu privire la angajare” (a dnei ██████████ în funcție de spălătoareasă pe 0,5 salariu tarifar);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 93 din 01.02.2018 „cu privire la eliberare” (a dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița nr. 138 din 02.05.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a Instituției preșcolare, din s. Coșnița, r-ul Dubăsari, nr. 143 din 23.05.2018 „cu privire la acordarea concediului de maternitate” (dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 148 din 11.06.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 152 din 01.08.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 161 din 26.09.2018 „cu privire la acordarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la 3 ani” (dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 114 din 07.12.2018 „cu privire la personal” (a dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 131 din 10.12.2018 „cu privire la atribuirea treptei de salarizare” (a dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 144 din 10.12.2018 „cu privire la trepte, clasei și coeficientului de salarizare” (dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 09 din 01.05.2019 „cu privire la eliberare” (a dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 15 - 2 din 01.07.2019 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei ██████████);
- Extras din Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 02.01.2020 „cu privire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (a dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 02.01.2020 „cu privire la trepte, clasei și coeficientului de salarizare” (dnei ██████████);
- Extras din Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a Instituției preșcolare nr. 1, din s. Coșnița, r-ul Dubăsari nr. 11 „cu privire la acordarea concediului pentru perioada 01.04.2020-30.04.2020” (a dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 06 din 10.08.2020 „cu privire la reîncadrarea în câmpul muncii” (a dnei ██████████);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 04.01.2021 „cu privire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (a dnei [REDACTAT]).

În acest sens, inspectorul de integritate a identificat cadrul normativ pertinent speței enunțate în felul următor, potrivit prevederilor art. 2 al Legii nr.133/2016:

conflict de interes – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (**părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă**) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (**cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră**).

Astfel raportând prevederile legale citate supra la situația din speță inspectorul de integritate deduce că conflictul de interese - situația în care subiectul declarării Lilia Leșan, deținând funcția de director a IET nr. 1 Coșnița a avut un interes personal (ce rezultă din relațiile sale cu persoanele apropiate, mai exact cu dna [REDACTAT] (mama), dl [REDACTAT] (fratele), dna [REDACTAT] (cumnata) și dna [REDACTAT] (soacra).

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării (în numele dnei Lilia Leșan) este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct (actele juridice și administrative enunțate supra) sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate (mama [REDACTAT], fratele [REDACTAT], cumnata [REDACTAT] și soacra [REDACTAT]) și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Potrivit art. 12 alin. (4), lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016, dna Lilia Leșan, exercitând funcția de director a IET nr. 1 Coșnița, era obligată să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul (enunțate supra), să nu emită actul administrativ (enunțate supra), să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că informarea despre apariția unui conflict de interes real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În conformitate cu art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interes consumat reprezintă fapta subiectului declarării (în numele dnei Lilia Leșan) de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Potrivit art. 14 alin. (1)-(3) din Legea nr. 133/2016, soluționarea unui conflict de interese real se face prin examinarea situației de conflict și prin determinarea și aplicarea opțiunii pentru soluționarea conflictului. Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz. Până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Lilia Leșan, i-a fost interzisă întreprinderea oricărei acțiuni în sensul emiterii și semnării celor 22 (douăzeci și două) Ordine, Contracte individuale de muncă în privința persoanelor apropiate și Acorduri la Contractele individuale de muncă în privința persoanelor apropiate, cu excepția abținerii.

Totodată, conform art. 14 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, subiectul declarării în persoana dnei Lilia Leșan, a avut posibilitatea să soluționeze conflictul de interese real în care s-a aflat prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Reieșind din relațiile dnei Lilia Leșan cu persoanele apropiate menționate, care era în conflict cu îndatoririle sale ca conducător al unei organizații publice, precum și prin acceptarea responsabilității de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictelor de interese în care se afla, unica conduită legală a subiectului declarării era să informeze imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, organul ierarhic superior Primăria comunei Coșnița, raionul Dubăsari, că este afectată de conflicte de interese în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Conform informației Primăriei comunei Coșnița, raionul Dubăsari, care a remis copia din Registrul declarațiilor conflictelor de interese (anexată la dosarul de control) dna Lilia Leșan nu s-a adresat în conformitate cu art. 14 alin. (1)-(3) din Legea nr. 133/2016 către organul competent de a soluționa conflicte de interese reale pentru subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) lit. e) din Legea 133/2016.

Examinând prevederile legale care guvernează speța și punctul de vedere al dnei Lilia Leșan, inspectorul de integritate nu a identificat probe concrete, pertinente și concludente care ar demonstra faptul că subiectul declarării ar fi declarat conflictele de interese reale în termenul indicat de lege și ar fi încercat să le evite în strictă conformitate cu prevederile legale. Argumentul subiectului controlului precum că „{...} nu am cunoscut legislația în vigoare cu privire la conflictul de interese”, inspectorul de integritate îl califică drept declarativ și bizar. Or, în contextul în care relațiile sociale sunt guvernate de norme juridice, iar actele normative (în care sunt materializate normele juridice) indiferent de forța juridică și organul emitent, pentru asigurarea cunoașterii și opozabilității lor, se publică în corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (anterior Legea cu privire la actele legislative), în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special ori în Registrul actelor locale, prezumându-se cunoașterea de către toți destinatarii a legii a regulilor de conduită impuse, informația fiind accesibilă publicului.

În consecință, argumentele/justificările invocate de dna Lilia Leșan precum că „referitor la procedura de declarare a conflictelor de interese, în raport cu persoanele menționate mai sus, eu nu le-am declarat din motiv că noi (Leșan Lilia, ...) nu am fost instruiți/anunțați referitor la legislația conflictelor de interese. Concretizez că primăria comunei Coșnița a cunoscut despre toate angajările și relațiile de rudenie, însă nu mi-a comunicat nimic” nu pot fi apreciate ca fiind concludente și pertinente deoarece la dosar este anexat răspunsul Primăriei Coșnița, raionul Dubăsari înregistrat în cadrul ANI cu nr. 8990 din 23.09.2021, care probează faptul că dna Lilia Leșan nu a declarat/informat Primăria comunei Coșnița, raionul Dubăsari despre

situațiile de conflict de interese real a persoanei supuse controlului în raport cu persoanele apropiate.

Astfel, persoana supusă controlului a ignorat obligația legală de a declara conflictul de interese real și de a soluționa corespunzător și la timp conflictul de interese, precum și nu s-a abținut de la emiterea și consemnarea actelor vizate supra, contrar obligației impuse de art. 12 alin. (4) lit. a) și b) și (5) din Legea nr. 132/2016 și prevederilor art. 14 din Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017.

În urma examinării materialelor acumulate în dosarul de control, punctului de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, **inspectorul de integritate concluzionează** că, dna Lilia Leșan, în calitate de director a IET nr. 1 Coșnița, având interes personal rezultat din relațiile cu persoanele apropiate (mama [REDACTED], fratele [REDACTED], cumnata [REDACTED] și soacra [REDACTED]) a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin: nedeclararea în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12 alin. (4), lit. a)-b) și alin. (5) din *Legea* nr. 133/2016 și nesoluționarea conflictelor reale de interese prin emiterea actelor administrative și încheierea actelor juridice după cum urmează:

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 76 din 10.10.2016 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 70 din 03.07.2017 „cu privire la angajare” (a dnei [REDACTED] în funcție de bucătar auxiliar pe 1,0 salariu tarifar);

- Acord adițional din 03.07.2017 la contractul individual de muncă nr. 81 din 15.06.2015 (prin care salariatul [REDACTED] a fost transferată în funcția de bucătar auxiliar);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 94 din 01.06.2017 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 110 din 01.09.2017 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 86 din 01.11.2017 „cu privire la angajare” (a dnei [REDACTED] în funcție de spălătoreasă pe 0,5 salariu tarifar);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 93 din 01.02.2018 „cu privire la eliberare” (a dlui [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 138 din 02.05.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 143 din 23.05.2018 „cu privire la acordarea concediului de maternitate” (dnei [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 148 din 11.06.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 152 din 01.08.2018 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dlui [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 161 din 26.09.2018 „cu privire la acordarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la 3 ani” (dnei [REDACTED]);

- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 114 din 07.12.2018 „cu privire la personal” (a dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 131 din 10.12.2018 „cu privire la atribuirea treptei de salarizare” (a dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 144 din 10.12.2018 „cu privire la treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 09 din 01.05.2019 „cu privire la eliberare” (a dlui ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 15 - 2 din 01.07.2019 „cu privire la acordarea concediului de odihnă anual” (dnei ██████████);
- Extras din Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 02.01.2020 „cu privire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (a dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 02.01.2020 „cu privire la treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (dnei ██████████);
- Extras din Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 11 „cu privire la acordarea concediului pentru perioada 01.04.2020-30.04.2020” (a dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 06 din 10.08.2020 „cu privire la reîncadrarea în câmpul muncii” (a dnei ██████████);
- Ordinul d-nei Lilia Leșan, director a IET nr. 1 Coșnița, nr. 01 din 04.01.2021 „cu privire la atribuirea treptei, clasei și coeficientului de salarizare” (a dnei ██████████).

Se precizează că la data de 29.10.2021 au fost operate și publicate în Monitorul Oficial nr. 264-265 modificări în Legea nr. 132/2016 și Legea nr. 133/2016. Astfel art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 statuează că fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Conform art. 73 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

Totodată potrivit art. 38, alin. (1), lit. a) din *Legea* nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Prin prisma dispozițiilor art. 39 alin. (1) din aceeași lege, prevede că în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Subsecvent alin. (2) art. 39 din legea precitată stabilește că inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

În corespundere cu alin. (5) din același articol la aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

Prin urmare, la etapa adoptării deciziei de sancționare a subiectului controlului, inspectorul de integritate a ținut cont că acțiunile admise de către dna Lilia Leșan ex-director a IET nr. 1 Coșnița (din 21.04.2021 a încetat raporturile de muncă) în corelație cu criteriile prevăzute la art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 (lipsa prejudiciului adus interesului public, lipsa comiterii unor abateri similare anterior, natura abaterii, funcția deținută, faptul că abaterea a fost admisă la nivel local, fără a se răsfrânge la nivel național și internațional și asupra interesului public general), inspectorul de integritate nu va aplica subiectului controlului interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 37-39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 12, 14, 15 și 23 din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate,

DECIDE:

1. Se constată că dna Lilia Leșan, exercitând funcția de director a IET nr. 1 Coșnița, având interes personal rezultat din relația cu persoanele apropiate, **a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:**

- ✓ nedeclararea în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5), din Legea nr. 133/2016;
- ✓ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016;
- ✓ consumarea conflictelor de interese, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016, prin emiterea actelor administrative și încheierea/semnarea actelor juridice (22 la număr) menționate în prezentul act;

2. Se aduce la cunoștința dnei Lilia Leșan actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Alexandru BÂNZARI